

Angrebet på Stamhuset

Tale afholdt af Niels Gyrsting, formand for foreningen Frihedsmuseets Venner, i Stamhuset på Blegdamsvej 23 – den 11. marts 2017 – i anledning af bogudgivelsen: Helle, Ib og ”1944”-gruppen:

Kære venner

Mange tak fordi I møder så talstærkt op i dag!

Og mange tak til frimurerne for, at vi må låne denne sal i et par timer her her i dag.

Det er lykkedes os, at komme ind i logen, hvad der ikke lykkedes for ”1944”-gruppen den 19. juni 1944.

I har nok set skudhullerne til højre for indgangen til Stamhuset. Og det er helt unikt, at vi i dag, 73 år efter angrebet stadig kan se nogle af projektilerne og skudhuller bevaret. Bemærk, at der i dag ved skudhullerne er en lille plade, hvor der står ”1944” – det hentyder ikke alene til året, hvor skuddene blev affyret, men til Gruppe ”1944”.

Til venstre for indgangen er opsat en mindetavle for chauffør Harald Peder Kristensen, der blev skudt under angrebet.

Som I nok også har observeret, så er der på væggen opsat en mindetavle for frimurere, der faldt i modstandskampen under Besættelsen, og i forhallen er der over dørene til venstre også en mindetavle, der handler om Stamhusets historie under Besættelsen.

Så det er i fornemme og passende rammer vi i dag mindes de brave modstandsfolk og fejrer vores bog:

Helle, Ib og ”1944”-gruppen.

Vi er glade for at der i dag også deltager flere tidligere modstandsfolk.

Vi har endda en modstandsmand med, der har arbejdet sammen med Helle og Ib i gruppen: Studenternes Efterretningstjeneste.

I 2013 holdt jeg et foredrag om Angrebet på Stamhuset for, vist nok, 516 frimurere og deres bekendte i festsalen her i Stamhuset. Det var en meget speciel oplevelse, at stå der, hvor frimurerne har holdt deres arrangementer i mange år, og hvor Schalburgkorpset i et par år holdt deres arrangementer.

Jeg vil her kort fortælle lidt om frimurerne, Schalburgkorpset, modstandsfolkene og angrebet på Stamhuset under Besættelsen.

Allerede ved nazipartiets magtovertagelse i Tyskland i 1933 begyndte forfølgelsen af de tyske frimurere.

Hitlers propagandaminister Joseph Goebbels sagde i en tale, at:

Tyskland var truet af en global sammensværgelse mellem jødedommen, internationalt frimureri og marxisme. Men heldigvis, sagde han, var der NSDAP – det tyske naziparti, der nu har reddet tyskerne fra den fare.

I 1934 blev der udstedt yderligere bestemmelser mod frimureri. Frimurerne skulle sørge for at holde deres ritualer ariske, og nazi-partifunktionærer skulle have adgang til alt arbejdet - og ritualerne, der foregik i logerne.

Nogle enkelte frimurere blev også udsat for terror, ydmygelse, bagvaskelse og fængsling.

Den 8. august 1935 blev logerne lukket og otte dage senere, den 17. august, blev frimureri forbudt i Tyskland. Nogle ledende frimurere blev sat i koncentrationslejre, men vist ikke alene fordi de var frimurere, men fordi de også udtrykte modstand mod nazistytet.

Det tyske hemmelige politi, Gestapo, oprettede en særlig afdeling, der skulle holde øje med, og tage sig af forskellige kirkeretninger og frimureri ("Amt IV i RSHA, afdeling "IV B 3.").

Ifølge ubekræftede tal på Internettet er der angiveligt blevet dræbt 62 af de ca. 80.000 tyske frimurere, dels pga. af deres deltagelse i frimurervirksomhed, og dels fordi de i øvrigt var politiske modstandere af nazismen.

De danske nazister følger trop

Nazi ideologen Aage H Andersen skriver en bog i 1938, der hedder **Verdensfrimureri! – Verdensrevolution!**

Her sammensætter han også Kommunismen og Frimureri som en sammensværgelse mod resten af verden. Han nævner at millioner af russere er døde af overanstrengelse, sult, kulde og sygdom i tvangsarbejdslejre ved bygning af jødetrustens kæmpekanaler og anlæg i Ruslands mest ugæstfrie egne.

Samme Aage H Andersen bliver ledende racepolitiker i det danske naziparti. Han står, med tysk hjælp og finansiering, som udgiver - i den første halvdel af Besættelsen, for det vildt racistiske og stupide blad: "Kamptegnet", der dog bliver lukket ved en dansk ret – efter flere tabte injuriersager. (Og *Det fandt tyskerne sig endda i*)

Det var ikke alene jøderne han og de andre hardcore nazister gik til kamp imod - i "Kamptegnet", men også frimurerne.

Han skriver at jøderne først går i Synagogen og dernæst til møde i Stamhuset. Under overskriften: "De overstatslige Kræfters Regeringsbygninger i Danmark" og han gengiver en tegning, hvorunder han skriver: Jøderne og Frimurere på vej til Synagoge og Loge, hvor de nyeste Hetzplaner drøftes, og en travl Virksomhed under Jødernes Krig mod Europa udfoldes.

Blegdamsvej-Logen, der inden i er fuld af kaukasiske gange med skeletter og dødningehoveder, kalder Danmark for Frimurer-ordenes VIII Provins og fører alle Jødedommens symboler og Tegn, men ud ad til pynter sig med Statsflaget for den Stat, der tilsigtes udslettet - og kalder sig – en "Velgørende Forening".

Vendepunktet den 29. august 1943, hvor samlingsregeringen gik af.

Tyskerne gør dog ikke noget imod frimurerne i de første år af Besættelsen. Der var dog en episode på Besættelsesdagen - den 9. april 1940, hvor nogle fra det tyske mindretal prøvede at bryde ind i Frimurerlogen i Aabenraa. De blev dog stoppet af tyske soldater.

I løbet af 1943 var der kommet en relativ stor tilslutning til modstandsbevægelsen, og der var derfor mange sabotager og angreb på tyskerhåndlangere og tyskernes ejendom.

I august 1943 blev der strejket rundt om i landet, og bl.a. Forum på Frederiksberg bliver sprængt i luften af modstandsbevægelsen, da tyskerne vil bruge udstillingsbygningen som kaserne.

Vendepunkt kom for snart 74 år siden - den 29. august 1943, hvor samarbejdsregeringen ikke kunne acceptere yderligere krav fra tyskerne, der bl.a. ønskede, at der skulle indføres dødsstraf for sabotage. Regeringen gik af, og blev afløst af et Departementscheffsstyre. Modstandsbevægelsen betragtede samlingsregeringens afgang som en stor sejr.

Tyskerne erklærede undtagelsestilstand i Danmark.

Tyskerne angreb den 29. august om morgenen det danske militær og overtog de danske kaserner.

Marinen sænkede flere af sine skibe, så de ikke skulle falde i tyskernes hænder. Nogle skibe slap til Sverige.

Tyskerne internerede de danske soldater og de internerede en række kendte mennesker.

Der indførtes dødsstraf for sabotage mv.

Det blev en usikker tid.

Der blev indført dødsstraf for at huse sabotører. Man blev belønnet, hvis man angav sabotører, og tyskerne forberedte, at de kunne beslaglægge de bygninger og grundstykker, som de ville.

Forfølgelse af frimurere i Danmark.

Den ledende tysker i Danmark, den Rigsbefuldmægtigede Dr. Werner Best, lå i kompetencestridigheder med den tyske militære leder i Danmark, og han forberedte en aktion, der forsat skulle kunne holde ham i toppen af den tyske ledelse i Danmark.

Best skrev den 8. september 1943 bl.a. i et telegram til sin chef, udenrigsminister Ribbentrop i Tyskland:

”Med hensyn til Frimurervæsenet vilde en formel opløsning af alle loger (som alle landets ledende personligheder er medlemmer af), en foreløbig anholdelse af de vigtigste Frimurere og en beslaglæggelse af logernes ejendom komme i betragtning.

Også her vilde det være nødvendigt at have stærke eksekutionsstyrker. Jeg anmoder om en afgørelse med henblik på, hvilke forholdsregler jeg skal tage - respektive forberede - med hensyn til Jødespørgsmålet og Frimurerspørgsmålet.”

Det bliver dog ved beslaglæggelser af logerne for Frimurernes vedkommende, men resulterer i direkte forfølgelse af alle jøderne, men det sidste er en anden historie.

I en intern redegørelse til Socialdemokratiets tillidsfolk står der, at der omkring den 20. oktober 1943 var hårdnakkede rygter om, at studenterne og frimurerne var i fare for at blive arresteret – evt. for at blive sendt til Horserødlejren og/eller arbejdslejre i Tyskland.

Rygterne vedr. frimurerne blev forelagt Dr. Best af departementschefen fra Udenrigsministeriet, Svenningsen, og Best erklærede, at han var i stand til at give et fuldstændigt dementi.

Hverken i Tyskland eller i de besatte områder var man skredet til foranstaltninger overfor de enkelte frimurere som personer. Det, der var sket, var beslaglæggelse af ejendom tilhørende Frimurerlogerne og opløsning af logerne.

Så vidt jeg har kunnet finde ud af, så var dette tilstanden frem til Befrielsen i maj 1945.

Stamhuset på Blegdamsvej.

Erik Kibsgaard har i bogen ”Stamhuset under Besættelsen”, skrevet nærmere om Stamhusets historie på den tid. Udenrigsministeriet meddelte frimurerordenens ledelse den 20. september 1943, at tyskerne ville beslaglægge Stamhuset, og dette ville ske pr. 25. september 1943. Så man havde lige nogle dage til at få fjernet de vigtigste papirer og effekter.

Tyskernes hensigt var at overdrage Stamhuset til Schalburgkorpset.

21. september 1943 væltede tysk politi ind i Stamhuset på Blegdamsvej ledsaget af Poul Sommer, der var en af lederne af Schalburgkorpset på det tidspunkt. De skulle se på bygningen.

Frimurerne fik fire dage til at rømme bygningen, og fra den 25. september 1943 var den Schalburgkorpsets hovedkvarter.

Den første oktober 1943 forsøgte Tyskerne at fange de danske jøder, men det lykkedes heldigvis langt de fleste at søge til sikkerheden i Sverige. 481 jøder blev fanget og ført til kz-lejren Theresienstadt i Bøhmen, mens flere end 7.000 nåede at flygte til Sverige.

Herefter løslod tyskerne de internerede soldater og de kendte danskere, som de havde interneret i Horserødlejren. For nu var Danmark jødefrit, og jøderne kunne ikke mere skabe ballade. Dermed kunne man trygt løslade dem – det var tyskernes logik.

Schalburgkorpset var opkaldt efter C.F. von Schalburg, der var faldet på Østfronten i spidsen for Frikorps Danmark i juni 1942.

Det var et militært korps, der var oprettet i Danmark den 1. april 1943 til støtte for den tyske besættelsesmagt.

Korpset, der først havde navnet Germansk Korps, stod, det meste af tiden under kommando af den tidligere chef for Frikorps Danmark, K.B. Martinsen.

Dets grundstamme udgjordes af hjemvendte danske østfrontfrivillige.

Initiativet kom fra SS i Tyskland, som ønskede at skabe en enhed, der kunne vinde danskerne for den storgermanske idé.

I praksis blev korpsets medlemmer benyttet til bekæmpelse af modstandsbevægelsen og deltog i vid udstrækning i den tyske "modterror", hvilket gjorde det stærkt forhadet, især hvad angik den civilklædte Efterretningstjeneste, ET (senere Hipo).

Schalburgkorpset, nåede, da det var størst - op på en styrke på 500-600 mand.

Schalburgkorpset gik straks i gang med hvervning af soldater, og man kunne melde sig på session på Blegdamsvej 23 (her i logen) og på kasernen i Ringsted.

Man lagde ikke skjul på, at det primære formål med korpset var bekæmpelse af sabotagen.

Formålet var primært, at korpset skal være den nye danske hær, og den skal tage ”skarp front mod den kommunistisk-demokratiske Verdenskoalition, hvis Sejr ville betyde Nordens Lemlæstelse.”

Ud over til hvervning, brugte Schalburgkorpset Stamhuset som kaserne og til møder.

De gik også op i hvad de fandt i huset. I et blad de udgav, ”På Godt Dansk”, skrev de om frimurerriet og de havde en fotograf inde i huset.

Der, hvor før Jødestjernen prangede over Indgangen, der, hvor Frimureriet havde sin Højborg, vajer nu Dannebrog og Schalburgkorpsets Sol-Fane. Vort Billede viser tydeligt, at det unge og nye Danmark nu er traadt an til Kamp. Alle Kampfæller bør nu slutte Kreds — og staa fast!

Schalburgkorpset forbindes primært med de såkaldte schalburgtager og terror mod befolkningen. Schalburgtage var sabotage, der var en form for afstraffelse for den danske modstand imod den tyske besættelsesmagt. Tyskerne og deres håndlangere, hvoraf flere var fra Schalburgkorpset, forsøgte, at få disse sabotager til at se ud som om, at de var udført af modstandsbevægelsen.

Meningen var at forsøge at kompromittere modstandsbevægelsen, men langt de fleste danskere var ikke i tvivl om, hvem der havde saboteret hvad, og modstandsbevægelsens illegale blade fortalte også den rette sammenhæng.

Af eksempler på bygninger, som tyskerne og Schalburgkorpset saboterede kan nævnes:

Nordisk Films studier i Valby

Studenterforeningen i København

Danske Studenters Roklub og Hellerup Roklub

Palladiums filmatelier i Hellerup saboteret

Aalborg Stiftstidende

Hellerup Is

Kinopalæet på Gammel Kongevej på Frederiksberg

Platan Biografen

Roklubbernes bådehuse på Langelinie

11. juni 1944 – Langeliniepavillonen sprænges

Natten mellem den 17. og 18. juni 1944 – Domus Medica i Amaliegade sprænges og nedbrænder.

I godt en uge var København virkeligt blevet hærget af Schalburgtager, og da modstandsmanden, Ib Mogens Bech Christensen med dæknævnet ”Knud”, sammen med sin kæreste Helle Thermansen, overværede branden i Domus Medica besluttede han, at nu skulle Schalburgkorpset have en lærestreg.

Ifølge det illegale blad ”1944”, som Ib ledede og redigerede, holdt 8 schalburgfolk, natten til den 18. juni 1944, portieren i Domus Medica i Amaliegade op, og på hans anmodning om at advare hotellets gæster, blev der svaret: ”De skide læger, de kan sgu ryge med i luften”.

Og endvidere, at handlingen skulde opfattes som en hilsen fra stikkeren Købbe, der nogle dage i forvejen var skudt af patrioter. I øvrigt for enden af Blegdamsvej nede ved Sankt Hans Torv – få hundrede meter fra Stamhuset.

Et yderst sjældent og kostbart bibliotek blev tilintetgjort ved den påfølgende brand i Domus Medica. Og samme nat blev KB-hallen sprængt.

På Ibs initiativ blev der planlagt en aktion mod Schalburgkorpsets hovedkvarter, Stamhuset, og han fik fat i nogle af sine venner i modstandsmiljøet. Ib samlede en 10 -12 stykker fra sin gruppe, der hed ”1944” – ligesom bladet. Der var i alt 17 mand med i aktionen. Planen var, at de skulle sprænge en bombe inde i Stamhuset, som skulle gøre huset ubrugeligt.

Venerne var bl.a.:

”Flammen”, Bent Faurschou Hviid, og ”Citronen”, Jørgen Haagen Schmith, fra Holger Danske samt Bengt Ryhl Olsson, ”Bent” og ”Jeppe”, Knud Christensen fra BOPA.

Aktionen mod Schalburgkorpset var usædvanlig for gruppen, der primært var en bladgruppe med udgivelsen af ”1944”-bladet.

Angrebet

Jeg har her primært taget udgangspunkt i to kilder, der beskriver angrebet på Stamhuset mandag den 19. juni 1944. Den ene er fra Ibs hånd, og er en skriftlig fremstilling, som udkom i et særnummer af ”1944”-bladet, som udkom den 24. juni 1944.

Og den anden er, hvad Helle har fortalt efterfølgende. Og her har jeg været så heldig, at jeg har talt med hende om det – ud over, at hun selv har nedskrevet forskellige dele af historien.

Helle fortalte, at hun fik til opgave, at køre alle de våben, der skulle bruges, maskinpistoler og et enkelt rekylgevær indhyllet i tæpper, på en Long-John-cykel fra Prins Jørgensgade på Nørrebro til Østerbrogade.

Prins Jørgensgade ligger tæt ved Blegdamsvej lige på den anden side af - og parallelt med Nørrebrogade.

Da hun ankom til den givne adresse, holdt hun bag en lastbil, der også var med i deres plan. Den stod i en sidegade til Østerbrogade. I førerhuset sad chauffør Kristensen, der havde været med i ”1944”-gruppen siden foråret 1944.

De fik våbnene båret op i et stort værelse med franske døre ud til Østerbrogade. Værelset tilhørte en af gruppens medlemmer, Jørgen Phaaff Nielsen. Hun huskede, at alle, der skulle deltage i aktionen

var samlet her. Foruden gamle "1944" folk, var der også "Citronen", "Flammen", Dam, Fabricius og nogle folk fra Randers, der var blevet tilknyttet gruppen.

Helle havde fyldt en skotøjsæske med trotyl og sat tændsatsen ned i trotylen, så den var klar til sprængning. Hun havde også gjort nogle af våbnene klar.

Planen var at angribe og komme ind af hoveddøren i den kraftige bygning. "Citronen" og "Flammen" havde til opgave, at afskære trafikken før og efter Stamhuset. Det skulle de gøre med hver sin bil. De havde tre andre modstandsfolk med i hver bil.

Helle gav dem alle hånden til farvel – hele vejen rundt. Hun gjorde ikke forskel på Ib og de andre.

Helle huskede, at "Flammen" havde en hvid blafrende skjorte på, og at hans bryst - ligefrem rystede. Hun opfattede det, som om han var meget nervøs.

Efter at hun havde sagt farvel, og ønsket dem held og lykke, gik hun ned på gaden, tog Long-Johnen og kørte uden om lastbilen. Hun kørte forbi Stamhuset, nu mod syd mod Tegnens "Lyset" og over til Prins Jørgensgade, hvor hun afleverede cyklen, og betalte lejen.

Hun tog straks tilbage til Blegdamsvej, og stod lige over for Tegnens statue, da angrebet begyndte.

Angrebet er beskrevet således:

"Mandag aften ved 21-tiden kørte tre vogne i retning fra Trianglen hen ad Blegdamsvej. Da den forreste vogn var ud for Frimurerlogen, blev der stukket en maskinpistol ud af vognen og der blev afgivet en salve mod vagterne. To af dem faldt straks om, mens en tredje løb hen mod døren uden tanke for modstand. Få meter bag den første vogn fulgte en lastvogn.

Foran indgangen til bygningen drejede den rundt og standsede således, at bagenden vendte lige mod portalen. En mand slog bagklappen ned og sprang af – bevæbnet med håndbomber. På lastvognen var placeret to rekylgeværer, der øjeblikkeligt gav ild. Lyden fra skydningen var så stærk, at det kunne høres over store dele af byen. De hundrede af fodgængere, der gik aftentur i det pragtfulde vejr, standsede op og betragtede i største spænding begivenhedernes gang.

På fortovet over for Frimurerlogen blev folk anmodet om at fjerne sig og komme i sikkerhed af flere sabotører, og den forreste vogn sørgede for, at spurvognene standsede.

Vogn nummer tre, der fulgte lige efter lastvognen, standsede, og et par mand med maskinpistoler sprang ud. Fra bygningen blev ilden besvaret – også med maskinpistoler.

Lastbilen blev ramt af en byge på godt en snes skud. Resolut løftede sabotørerne det ene rekylgevær i vejret og skød mod det vindue, hvorfra skuddene kom. Hele vinduesrammen blev revet ind, og der blev ikke skudt mere der fra.

Imens lød detonationerne fra håndbomberne. Flere af dem gik gennem ruderne og eksploderede med hule drøn. En anden schalburgmand, der havde taget opstilling i et vindue, blev ramt af pistolskud.

Der medgik imidlertid mere tid med skydningen end forudset, og for ikke også at skulle tage kampen op med assistancen, som meget hurtigt vilde komme til stede - et så centralt sted, besluttede man at opgive den planlagte, delvise sprængning af Frimurerlogen, der skulle have gjort bygningen uegnet til videre brug.

Med et tab på én mand forlod sabotørerne derefter Valpladsen. Langs hele Blegdamsvej vinkede folk til bilerne og adskillige begejstringsråb lød mod frihedskæmperne”.

Helle fortalte, at ”Citronen” kom kørende derfra i en åben slingrende vogn. Det viste sig, at bilens rat var blevet skudt af, og han manøvrerede bilen med begge hænder om ratstammen.

Lige efter kom lastbilen, men den drejede til højre ved statuen ud ad Tagensvej. I svinget så Helle, at Ib, -under farten -, kravlede fra styrehuset om på ladet, og det så halsbrækkende ud. Bagklappen var stadig slået ned, da de drejede om hjørnet, og den måtte hales op i farten.

Senere erfarede Helle, at chauffør Harald Peder Kristensen var blevet dræbt og at en anden frihedskæmper, Dan, var ramt af et skud i hælen, der borede sig ind under huden.

Trotylæsken var blevet gennemboret af et skud, dog uden at tændsatsen var blevet ramt.

Ladet havde sejlet i blod fra Kristensen.

Særnummeret fortæller videre:

”I Frimurerlogen var adskillige schalburgfolk blevet dræbt og flere såret. De første minutter efter angrebet var de øvrige schalburgfolk som lammede. Først efter at de var helt sikre på, at deres modstandere var borte, kom de frem og begyndte den mest hensynsløse og formålsløse skydning ned ad gaderne. Ligeledes rettede de en heftig ild mod beboelseshusene over for, hvilket havde til følge, at en aldeles sagesløs person blev dræbt. Tilsynsførende i Landbrugsministeriet, C. A. Christiansen, medens mange blev sårede.

I de følgende timer blev der skudt uafbrudt fra Logen mod alt, der bevægede sig på Blegdamsvej. Politiet kunde intet stille op og tilkaldte derfor Gernersgadevagten (der bestod af tyske og danske politifolk, der var specielt uddannet til sammen, at tage sig af ballade, når tyskere og deres håndlangere var indblandet). Men også denne blev kraftigt beskudt af schalburgfolkene og måtte trække sig tilbage.

Så tilkaldtes en regulær afdeling tyske soldater, der trængte ind i bygningen og besatte den. Dermed var der sat en midlertidig stopper for schalburgfolkernes rasen, men da de tyske soldater om morgenen forlod stedet igen, tog schalburgfolkene atter fat på skydningen. Da en cyklist punkterede ud for logen, blev der skudt mod en sporvogn, der netop kørte forbi. Vognstyreren blev ramt og dræbt på stedet. Efter denne begivenhed besluttede sporvejene at standse kørslen på Blegdamsvej. Standsningen varede til ud på eftermiddagen.

Hele tirsdagen opretholdt politiet en total afspærring af Blegdamsvej fra Frederik d. 5's Vej til Trianglen. Samme dag blev 50 schalburgfolk – afvæbnede – og under bevogtning af tyske soldater, sendt af sted fra Hovedbanegården, formentlig til kasernen i Ringsted.

En anden følge af begivenhederne var, at Gernersgadevagten i gentagelsestilfælde ikke mere rykker ud. Sådanne affærer vil i fremtiden udelukkende blive behandlet af rent tyske instanser. Det er meningen, at en afdeling tyske soldater skal rykke ud i Alsgade Skole. Dette er en afklaring og en fordel, da der så ikke vil kunne forekomme tilfælde, hvor frihedskæmpere og dansk politi tvinges til at skyde på hinanden.”

Virkningerne af schalburgfolkenes efterfølgende skyderi var faktisk meget værre, end beskrevet af "1944"-gruppen selv. Jeg har fundet en oversigt over begivenhederne efter angrebet. Her kan man tælle 22 sårede eller dræbte – heraf to sårede schalburgfolk.

En af deltagerne i aktionen, der havde betjent et af rekylgeværene på lastvognen, så dagen efter angrebet - i en intern rapport på Politigården, hvor han arbejdede, at der blev dræbt og såret i alt 21 schalburgfolk.

Schalburgfolkene gik herefter over til at befæste Stamhuset mere. Blandt andet med maskingeværreder ud mod Blegdamsvej.

Den 9. juli 1944 var Folkestrejken overstået og spærretiden blev ophævet. To dage efter blev Schalburgkorpset, der havde fået forbud mod at vise sig i uniform på gaden – forlagt til Ringsted – hvor de flyttede ind på kasernen.

Tilbage i Stamhuset var herefter tysk politi og civile dele af Schalburgkorpset og i marts/april 1945 blev dele af det indtaget af tyske flygtninge.

Men "1944"-gruppen var ikke færdige med at beskæftige sig med Schalburgkorpset. Det kan I også læse om i bogen. De etablerede nemlig en telefonaflytning af Stamhuset.

Natten mellem den 6. maj og mandag den 7. maj forlod tyskerne Stamhuset. Blegdamsvej fyldtes med tyskere, som med vogne, heste, kanoner og anden udrustning kløkken 5 drog væk. Da de drog væk overtog modstandsbevægelsen bygningen.

Modstandsbevægelsen besluttede i sommeren 1945, at lave en informativ udstilling i Stamhuset. Den blev kaldt "Frihedsraadets udstilling: "Det kæmpende Danmark". Der var under krigen blevet afholdt lignende udstillinger med samme navn i både London og Stockholm. Der skulle have været i alt ca. 200.000 mennesker inde og se udstillingen.

Udstillingens effekter dannede basis for Frihedsmuseet.

Tak fordi I lyttede!

Og god fornøjelse med bogen!